

แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36
GUIDANCE OF THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN THE
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA, OFFICE 36

วาสนา คำห้วยหาญ¹, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว² และ พูนชัย ยาวีราช³

Wasana Khamhuaihan, Somkiat Toonkaew and Poonchai Yawirach

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100^{1, 2, 3}

Chiang Rai Rajabhat University, Phaholyothin Road, Mueang District, Chiang Rai Province 57100^{1, 2, 3}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ประชากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษาคือโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย จำนวน 41 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย ที่มีผลการประเมินคุณภาพการภายในอยู่ในระดับดีมากจำนวน 2 โรงเรียน และระดับดีจำนวน 6 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในลำดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

² อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

³ อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สถานศึกษาควรมีการศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ในงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีการกระจายอำนาจการบริหาร ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินงานตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ จัดให้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาสถานศึกษาภายใต้กระบวนการ PDCA

คำสำคัญ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the conditions of the internal quality assurance and to find the guidance of the internal quality assurance in the secondary schools under the Secondary Educational Service Area, Office 36 Chiang Rai province.

The population for this study was 41 secondary schools under the Secondary Educational Service Area, Office 36 in Chiang Rai province. The instrument drawn for this study was Likert's Rating Scale with a used questionnaire of the internal quality assurance. The sample groups for this study were 2 schools under the Secondary Education Service Area, Office 36 in Chiang Rai province which their internal quality assurance was excellent and 6 schools which their internal quality assurance was good. The respondents were consisted of the administrators and the operation committees responsible on the internal quality assurance. The instrument was the Open Ended questionnaire of the guidance for the internal quality assurance. The data was systematically analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The findings of this research are as follows:

1. The operation of the internal quality assurance in the secondary schools was high level. When separately considered, we found that the formulation of school standard was the highest and school educational planning and the administration and information system management.

2. The guidance of the internal quality assurance in the secondary schools: the schools should have education that is related to standards and metrics, should be prepared for the management structure of the operation. It was recommended that the provisions for the enhancement of the school's staff nomination and defined the operation clearly, the management was decentralized and participants should be involved and understood their responsibilities. The schools' appropriate educational development plan management served for their school contexts. The operation should be planned and according to the school's educational development plan management and should be followed the procedure and time period of the working plan. In addition, on-site supervision and assessment as well as their self-assessment report have to be periodically performed following PDCA for school development.

KEYWORDS : The Secondary Educational Service Area, Office 36 and Internal quality assurance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ระบุไว้ว่า “ให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก” และมาตรฐาน 48 “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินงานต้นสังกัดและสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีหลัก

เกณฑ์ที่แน่นอน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องมีความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมตัวไปสู่การรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก สถานศึกษา การประกันคุณภาพสถานศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการศึกษาด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้สูงขึ้น (สุภาวดี ตรีรัตน์, 2553)

การดำเนินการงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ได้ดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก จาก สมศ. รวมถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด แต่ผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่

2 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงรายพบว่าโรงเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีมาก และมีค่าเฉลี่ยผ่านทุกมาตรฐานมีเพียง 8 โรงเรียนจากโรงเรียนจากทั้งหมด 41 โรงเรียน ในจังหวัดเชียงราย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36, 2552) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการกำหนดแนวทาง และส่งเสริมให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36
2. เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินงานตามแนวทางประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย จำนวน 41 โรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย จำนวน 41 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คนและคณะกรรมการการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมดจำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงรายที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีมากจำนวน 2 โรงเรียน และระดับดีจำนวน 6 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน และคณะกรรมการการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมดจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประเมินภายนอก โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ตอน ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการ

ศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

ขั้นตอนในการสร้างและการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับที่ 1 มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดหลักการเอกสาร และวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากตำราวารสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดโครงสร้างข้อคำถามเพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

3. สร้างแบบสอบถาม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งได้ข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7 ข้อ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7 ข้อ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 7 ข้อ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการ

ศึกษาของสถานศึกษา 8 ข้อ การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 7 ข้อ การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 8 ข้อ การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 7 ข้อ และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประเมินภายนอก 9 ข้อ

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงและได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในเนื้อหาแต่ละด้านโดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96

5. นำผลการตรวจสอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม โดยมีการปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา

6. นำแบบสอบถามหาคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปใช้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่ประชากร ได้แก่ โรงเรียนพิริยาลัย โรงเรียนถิ่นโอภาสวิทยา โรงเรียนสองพิทยาคม โรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ โรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม โรงเรียนนาริรัตน์ โรงเรียนงพงพัฒนวิทยาคม โรงเรียนจุนวิทยาคม โรงเรียนพญาลอวิทยาคม และโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.84

7. นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 2 มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดหลักการเอกสาร และวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากตำราวารสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามปลายเปิด และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ซึ่งได้ข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ได้แก่

2.1 แนวทางในการดำเนินงานด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

2.4 แนวทางในการดำเนินงานด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.5 แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.6 แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.7 แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

2.8 แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 เพื่ออนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ขอหนังสือจากหัวหน้าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแจกแบบสอบถามและส่งคืนแบบสอบถามภายใน 45 วัน หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามโดยความอนุเคราะห์ให้จัดส่ง ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จังหวัดเชียงราย

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล

การ จัดทำ กับ ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปรผลของข้อมูล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียงโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจากมากไปหาน้อย

แบบสอบถามฉบับที่ 2

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพการดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับ การประเมินภายนอกพบว่าด้านที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา นำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามาจัดทำรายงานประจำปี มีการกำหนดเกณฑ์ และการแปลความหมายผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และนำผลการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ

สถานศึกษา มาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา มีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม และด้านการจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน คือ มีการรายงานคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาต่อต้นสังกัด สาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพการศึกษายก นอก ด้านที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีการดำเนินการจัดให้มีระบบสารสนเทศ การรวบรวมจำแนกข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไว้ในสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบข้อมูล และประมวลผลการจัดระบบสารสนเทศได้อย่างชัดเจน สะดวกต่อการพัฒนางาน

2. แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการศึกษามาตรฐานที่เกี่ยวข้องทั้งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบ 3 มีการประชุมชี้แจงความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ชัดเจน กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ คลอบคลุม

การพัฒนาทุกกิจกรรมของสถานศึกษา โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และจัดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษาด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ชัดเจน มีการประชุมชี้แจงความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 โดยเน้นการมีส่วนร่วม นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา โดยการนำข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก และสรุปรายงานจากการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศควรจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ในงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีการกระจายอำนาจการบริหาร ทุกคนมีส่วนร่วม และมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการแต่งตั้งคณะทำงาน และจัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัย บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพใช้

งานสูง จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ โดยการสอบถามการดำเนินงานในด้านสารสนเทศ เพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการประชุมชี้แจงถึงขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินงานอย่างชัดเจน จัดทำปฏิทินการดำเนินงาน ให้การสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ รวมทั้งการระดมงบประมาณจากภายนอก จัดหาอาคารสถานที่ สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อในการดำเนินงาน ดำเนินการตามแผนอย่างเต็มศักยภาพ และควรมีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อสอบถามการดำเนินงาน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่าย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง สมาคมครู และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตลอดจนแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมินหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาควรมีการนิเทศจากบุคลากรภายในสถานศึกษาโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ ทำการนิเทศและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายนิเทศ ในเชิงสร้างสรรค์และเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีทั้งการนิเทศแบบเป็นทางการ และการนิเทศแบบไม่เป็นทางการ มีการรายงานผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา

อย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดให้มีการนิเทศจากบุคลากรภายนอก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และหน่วยงานต้นสังกัดในการนิเทศการทำงานด้วยด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดการประชุมวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดระยะเวลาและแนวทางในการประเมินอย่างชัดเจน ครอบคลุมตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย และสามารถตรวจสอบได้ภายใต้กระบวนการการพัฒนาคุณภาพ PDCA โดยบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องจัดทำสารสนเทศแสดงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ในการจัดทำรายงานประจำปีอย่างชัดเจน ประชุมวางแผนการทำงาน กำหนดรูปแบบของรายงาน จัดรวบรวมข้อมูล เอกสารสารสนเทศจากผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัดมาจัดทำรายงานประจำปี โดยระบุดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดพร้อมหลักฐานข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน และผลการประเมินคุณภาพภายใน ในแต่ละมาตรฐาน ตัวชี้วัด และจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขั้นตอนการทำงาน และความถูกต้อง และนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน และด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงาน และกำหนดกรอบการทำงานอย่างชัดเจน มีการประชุมวางแผน เพื่อกำหนดแนวทางในการ

พัฒนาร่วมกัน ติดตามตรวจสอบการทำงานเมื่อพบว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ทำการแก้ไขปรับปรุง สรุปผลการตรวจสอบโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เช่น การปรับกระบวนการทัศน์และรายงานผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) สำหรับงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ให้พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษาต้องทำการประกันคุณภาพการศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โดยดำเนินการตามทฤษฎีของวิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549) และยังเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา ในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผลพัฒนาปรับปรุง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนงลักษณ์ รักษาพล (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดน่าน พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนพพรดี นามพุทธา (2555) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Yin Cheong Cheng (2003) เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา: ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และอนาคต ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในในการปฏิรูปการศึกษานั้นต้องเน้นด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยเฉพาะขั้นตอนและกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยภายนอกเน้นด้านการจัดการองค์กรเพื่อการแข่งขันในตลาด และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกองค์กร ตลอดจนทั้งมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพในอนาคต ด้วยกระบวนการทศนิยมของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพหุปัญญา (CMI) และโลกาภิวัตน์

2. แนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 คือ สถานศึกษา

ควรมีการศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัด ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำโครงสร้างการบริหาร จัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ ในงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีการกระจาย อำนาจการบริหาร ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการ ประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดประชุม ชี้แจงความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด มีการวางแผน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษา จัดทำปฏิทินการดำเนินงาน ให้การสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ รวมทั้งการระดมงบประมาณจากภายนอก จัดหาอาคารสถานที่ สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อในการดำเนินงาน มีการจัดการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ภายใต้ ทฤษฎีของ วิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง กระบวนการพัฒนา คุณภาพ PDCA (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2549) มีการนิเทศในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน และจัดให้มีการ ติดตามตรวจสอบการทำงานเมื่อพบว่าไม่เป็น ไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ ทำการแก้ไขปรับปรุง สรุปผลการตรวจสอบ โดยการจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปี ที่ เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในซึ่งมีการ กำหนดรูปแบบของรายงาน และนำเสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัดคือสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนสำหรับงานที่มี คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ให้พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ดี ยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป แนวทางดังกล่าวนี้ เป็นไปตาม

กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธี การประกันคุณภาพการศึกษา 2553 หมวด 2 ข้อ 14 ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบ การประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการ ศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปี ที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของพัฒนา ขอนพิกุล (2546) เรื่อง การดำเนิน งานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานทุกกิจกรรม สำหรับ ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการ ศึกษา คือ การพัฒนาความเชื่อความคิดและ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติในการปฏิบัติ ของครูและบุคลากร การสร้างสื่อ เอกสาร/คู่มือ และเครื่องมือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการ ศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำข้อมูล

สารสนเทศเพื่อการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงาน การจัดทำหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น วิธีการและรูปแบบการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำงบประมาณของโรงเรียนการศึกษาวิเคราะห์ส่วนร่วมในการทำงาน การตรวจสอบข้อมูล/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ไม่มีการนำผลการประเมินปีก่อน ๆ มาใช้ในการจัดทำแผนปีต่อไป และเขียนรายงานการประเมินตนเอง โดยภาพรวมระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ เสนวิรัช (2551) เรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) เริ่มต้นด้วยการวางระบบ การลงมือทำ การตรวจสอบและการประเมิน การปรับปรุงและพัฒนา หรือสร้างมาตรฐานการทำงาน และวางแผนกำหนดแนวทางเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้เรียน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นในโรงเรียนกรณีตัวอย่าง 3 โรง ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้บริหารและครูในการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ ผลกระทบดังกล่าวเป็นแรงกระตุ้นทำให้ผู้บริหารและครูกระตือรือร้น มีจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพัฒนาตนเองและมีการปฏิบัติตอบสนอง ต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษานำผล การประเมินวิเคราะห์จุดที่

ต้องพัฒนาวิธีการบริหารจากที่ยึดตนเองเป็น ศูนย์กลางในการบริหารทุกฝ่าย มีส่วนร่วม และ ครูผู้สอนมีปฏิรูปการเรียนรู้การสอนและกำหนด กิจกรรม นำสู่การปฏิบัติพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับการวิจัยของ David Kuria Wamukuru, Moses Waithanji Ngware และStephen Onyango Odebero (2006) เรื่อง การบริหารจัดการคุณภาพโดยรวมของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเทศเคนยา ในขอบเขตที่จำกัด พบว่าผู้บริหารต้องพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพด้วยรูปแบบการบริหาร TQM ซึ่งเป็นเทคนิคการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้บริหารนำมาใช้แล้วประสบความสำเร็จกับองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1. เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพภายใน โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเผยแพร่

2. ควรกำหนดระยะเวลาในการนิเทศติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทำการนิเทศติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนผลให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

ระดับสถานศึกษา

1. ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการประชุมชี้แจง และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดบทบาทและหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้

2. ผู้บริหารควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

3. ผู้บริหารควรบริหารงาน ภายใต้กระบวนการ PDCA อย่างเป็นระบบ มีการนิเทศติดตามการประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

4. ครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรมีการศึกษาแนวคิด ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน เข้าร่วมกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาองค์กร

5. ครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนงานอย่างเต็มความสามารถ มีการจัดทำสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน มีการจัดทำรายงานเพื่อพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หลังจากได้รับการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการรับรองมาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและบุคลากรให้มีคุณภาพ

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ

3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นงลักษณ์ รักษาพล. (2553). *สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*.
- นวพรรณี นามพุทธา. (2555). *รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*.
- พัฒนา ขอนพิกุล. (2546). *การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*.
- สมบัติ เสนวิรัช. (2551). *การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*.
- สุภาวดี ตรีรัตน์. (2553). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36. (2552). *สรุปผลการประเมินภายนอกรอบสอง*. เชียงราย: (ม.ป.ท.)
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- Moses Waithanji Ngware, David Kuria Wamukuru & Stephen Onyango Odebero, (2006). *Total quality management in secondary schools in Kenya: extent of practice*. Quality Assurance in Education, 14(4), 339-362. from <http://dx.doi.org/10.1108/09684880610703947>.
- Yin Cheong Cheng. (2003). *Quality assurance in education: internal, interface, and future*. Quality Assurance in Education, 11(4), 202-213. from <http://dx.doi.org/10.1108/09684880310501386>.